

1. laska Jugoslovanske kmetake zveze. — Cena 38 Din za celo leto. — Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. — V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. • Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu „Domoljuba“, naročniška reklamacije in inserati pa Upravištvu „Domoljuba“ v Ljubljani, Kopitarjeva ulica štev. 6.

Molimo za mir, delajmo za mir!

Če je kdo na svetu potreben miru, smo ga gotovo mi in naša mlada država. To ve in to priznava vsak gospodarsko čuteči človek. Brez miru na znotraj in zunaj, je nemogoč napredek ljudstva in države. Zato so največji sovražniki naroda tisti, ki kale mir in tako ovirajo ali začasno celo preprečujejo uspešni napredek. Zlodejsko delo v povedanem smislu opravlja pri nas zadnje mesece žerjavovska in radičevska gospoda.

Usoda je hotela, da je žerjavovska stranka imela skoraj vso povojno dobo pri državnih vajetih glavno besedo. Pokazali so in dokazali, kaj znajo. Skovali so ustavo, o kateri danes sami trdijo, da se mora spremeniti, ker da po njej ni zajamčena enakopravnost vseh državljanov. Danes pravijo tako. Prej pa so leta in leta slavili to ustavo kot najmodernejšo na svetu in preganjali duševno in telesno vsakogar, ki se je drznil o tem dvomiti. Dokler so imeli žerjavovci oblast, so leto za letom zviševali davke. Sloveniji, ki je pod davčnimi bremenami najbolj trpela, pa niso dali ničesar. Gazili so zakone, nekaznovano pobijali ljudi in z denarjem ubogih davkoplačevalcev polnili svoje strankarske blagajne. V večnem strahu in nemiru, v neprestanem boju za gospodarski obstoj sta bila za žerjavovske strahovlade naš narod in naša država.

Končno je bila mera trpljenja in potrpljenja polna. Odločujoči činitelji so spoznali, da bi pomenilo nadaljevanje žerjavovske vladne prakse propad države. Teh misli je bila tudi ogromna večina volivcev, ki je dala pri volitvah sedanji vladi, ki si je izbrala za geslo mir, red in poštenje, dvetretjinsko večino. Ljudstvo se je odahnilo, upajoč v skorajšnjo boljše bodočnost.

Zapustilo je pošteno ljudstvo nepošteno žerjavščino, ni pa zapustil žerjavovcev zli duh sovraštva do vsega, kar je ljudskega in ki jim je vtelesen že od rojstva. Zadnje čase so se jim pridružili tudi radičevci. Naš narod in naša država imata torej sedaj opravka z dvema belcebuboma, ki izrabljajo skupščinski poslovnik, ne dopustiti, da bi država dobila, kar neob-

hodno potrebuje za svoj obstoj in gospodarski razvoj.

Obstruirajo! Zakaj obstruirajo? »Slovenski narod« je povedal te dni: »za ugled parlamenta, proti netunskim konvencijam, proti državnemu posojilu.«

Ali je žerjavovcem res za ugled narodne skupščine? Ne verjamemo. Kdor čišla parlament in parlamentarizem, se obnaša v zbornici dostojno. Zadnji tedni kmetko-demokratskega razbivanja in psovanja pa kažejo, da radičevcem in žerjavovcem ugled narodne skupščine ni prav nič pri srcu, saj izgleda, da poizkušajo v svoji strankarski zagrizenosti iz te najvažnejše državne ustanove, kamor so uprte oči vsega sveta, od časa do časa napraviti pravcato pretepaško beznico. In kako naj verjamemo, da se kmetška demokracija bori za parlamentarizem, ko zahteva v nasprotju s parlamentarnimi načeli, da se mora ogromna večina ljudskih zastopnikov pokoravati volji manjšine in se opozicija nasilno upira odredbam skupščinskega poslovnika, katerega so žerjavovci vendar sami sprejeli. Kar počenja zadnje tedne kmetška demokracija, torej ni boj za ugled parlamenta, ampak borba za njegov razpust, ki bi pomenil zopetno odložitve neodložljivih državnih potreb, ne glede na to, da bi nove volitve bistveno ničesar ne spremenile, davkoplačevalci pa bi bili brez vsake potrebe zopet udarjeni za nekaj sto milijonov Din.

Potem pravijo žerjavovci, da se bore radi netunskih konvencij. Povejte no enkrat, ali ni bil vaš Pribičević s svojo stranko v vladah, ki so se dogovarjale v tem oziru z Italijani? In ali ni ravnoisti naravnost sodeloval pri konvencijah v vladi Pašič-Pribičević od 7. novembra 1924 do 13. julija 1925? Ali niso Pribičevićevi ministri dajali navodila za izdelavo teh dogovorov? Da, tako je bilo in zato nosijo žerjavovci polno odgovornost za konvencije kakršne so.

Tudi radičevci z Jan. Pucljem vred se danes usajajo in njih agitatorji poizkušajo netunske konvencije izrabljati v svoje strankarske namene celo v nekaterih občinskih zastopih. Samostojna gospo-

da in njih plačani agenti čisto pozabljajo, da je netunske konvencije že sprejela in potrdila vlada, v kateri je bila stranka g. Radiča, ki je tedaj kot vladni mož te dogovore celo prav krepko zagovarjal. Če torej kdo, imajo radičevci in žerjavovci najmanj pravice, da danes zabavljajo proti dogovorom, ki so jih sami sestavljali, uredili in potrdili.

Danes je pa sprejem teh konvencij nujna državna potreba. Moramo jih sprejeti, kakor so dogovorjene, ne zato, ker morda kdo potrditev od nas zahteva, marveč vsled tega, ker je treba pri mednarodnih dogovorih držati besedo, če hočemo, da bo naša država pred svetom kaj veljala in da nam bo kdo še kaj zaupal. Ni pa kriva sedanja vlada niti SLS, da so žerjavovci in radičevci takrat, ko so netunske konvencije izdelovali oziroma v vladi potrdili dali Italijanom več ugodnosti, kakor je bilo potrebno in za položaj naših državljanov, posebno onih v Dalmaciji, koristno. Znana povest o cekinu, ki se v rihah žerjavovca spremeni v blatu, se je pač, več ali manj usodno, ponovila tudi pri netunskem dogovoru.

Žerjavovci in radičevci obstruirajo delo v narodni skupščini tudi radi državnega posojila. Vsi vemo, da brez velikega inozemskega posojila, kot so ga prejele tudi nekatere druge države, naša kraljevina ne more dvigniti narodnega gospodarstva. Ne novih železnic, ne dobrih cestnih zvez, ne razdolžitve kmetških posestev, ne ureditve voda in ne sto in sto važnih in nujnih stvari ne moremo izvršiti brez posojila. Zato smatramo boj proti posojilu za narodu in državi sovražen čin prvega reda.

Začetkom smo napisali: Molimo za mir in delajmo za mir. Da, molimo, saj molitev oblake prodre. In delajmo! Zlasti poučujmo vsi pri vsaki priliki nevedneže, da ne bodo nasedali grdim zavijanem in lažem žerjavovskega in radičevskega časopisja. In še to: Ne pustimo v bodoče pri nobenih volitvah, da bi bil izvoljen na odgovorno javno mesto žerjavovski vojni hujskač in ovirač koristnega dela za ljudstvo. Le na ta način bomo končno ugnali našemu gospodarstvu tako škodljivo žerjavovsko in radičevsko gospodo in si zamčili mir in gospodarski napredek.

NOVIČAR

POLOVIČNA ŽELEZNIČARSKA VOŽNJA JE DOVOLJENA ZA VSE UDELEŽENCE VELIKE ORLOVSKE PRIREDITVE 1. JULIJA 1928. ISTOTAKO JE DOVOLJENA VSEM, KI BODO OB TEJ PRILIKI OBISKALI BLED IN BREZJE!

d Zadoščenje jugoslovanskim škotom. Skoraj pred tremi leti je priobčil »Slovenski Narod« grd napad na jugoslovanske škofe. Škofje so tožili. »Narod« je bil obsojen, a se je pritožil. Dne 12. junija pa je stol sedmorice končnoveljavno odločil: Dr. Birsa je od »Slov. Naroda« obsojen na 14 dni zapora, 3000 Din denarne odškodnine tožiteljem in 3000 Din globe, na objavo sodbe na prvi strani »Slovenskega Naroda« in na plačilo pravnih stroškov.

d 60 letnica zaslužnega duhovnika. Dne 15. junija je praznoval svoj 60. rojstni dan za vse dobro in lepo vneti ljubljanski gosp. kanonik Alojzij Stroj. Bog daj občespoštovanemu za blagor Cerkev in naroda tako požrtvovalnemu gosp. kanoniku, predsedniku »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov« še mnogo blagoslovljenih let.

d Petdesetletnico rojstva in tridesetletnico svojega plodonosnega leposlovnega delovanja obhaja letos naš tako priljubljeni pesnik Silvin Sardenko (preč. gosp. kanonik dr. Mrhar). Bog živi!

d 100.000 Din za gladijoče naše rudarje je je nakazal ljubljanski oblastni odbor.

d Premiranje bikov. V sredo 13. junija se je v Brežicah vršil pregled in nagrajenje bikov-plemenjakov za ves sodni okraj. V to svrhu je dal okrajni zastop v Brežicah 4000 Din, ljubljanski oblastni odbor pa 1500 Din. Ocenjevalno komisijo so tvorili člani okrajnega zastopa in od oblastnega odbora odposlani višji živinozdravnik J. Vizjak. Pred komisijo je bilo pripeljanih 27 bikov. Prvo nagrado v znesku 450 Din je dobil posestnik Janez Omerzu iz Anoveca pri Vidmu za 4 letno krasno žival. Razdeljenih je bilo še 17 nagrad od 350 do 200 Din. Nenagrajeni lastniki pa so dobili po 50 Din za prigon.

d Novo šolo bodo zgradili v Izlakah pri Zagorju ob Savi. Pravijo, da bo do jeseni že pod streho.

d Olajšave za nezaposlene. Minister za socialno politiko je podpisal pravilnik o ugodnostih za potovanje za nezaposlene delavce. S tem pravilnikom se je uredilo vprašanje izdajanja vozniških olajšav, kadar potujejo v namenu, da bi poiskali delo. Posebne objave bodo izdajale borze dela in njihove podružnice. Kjer pa te ne obstojajo, pa jih bodo izdajali oblastni oddelki za socialno skrbstvo, okrajna glavarstva ali občine.

d Znani francoski časnikar Sauerwein je bil te dni v Ljubljani in je med drugim izjavil, da Jugoslavija pod nobenim pogojem ne more postati kako odvisna od Ita-

lije, in da o popolnem jugoslovanskem značaju Dalmacije ni dvomiti. Rekel je tudi, da bi Italiji morale dati velesile ob mirovni konferenci kolonije, ki jih Italija potrebuje za svoj razvitok.

d Mesto hoče postati trška občina Gornji grad. Vložila je že tozadevno prošnjo na notranje ministrstvo.

d Na orlovskem stadionu v Ljubljani so začeli postavljati prve kamenite stebre za portal. Zgradba bo dobila s tem ob Dunajski cesti čisto drugo, veličastno lice. Upati je, da bodo še ta mesec vsaj v glavnem dela ob Dunajski cesti končana, ker že 1. julija se bo na Stadionu vršila velika prireditve, dopoldne služba božja, popoldne javna telovadba slovenskih Orlov.

d Zdravljenje vojnih invalidov v Toplicah pri Novem mestu se prične 3. julija za vse upravičene invalide ljubljanske in mariborske oblasti. Za ves čas zdravljenja brezplačna popolna oskrba (hrana in stanovanje) v Invalidskem domu v Toplicah. Pravico do brezplačnega zdravljenja imajo na osnovi določil člena 10 invalidskega zakona pretežki in popolni invalidi, izmed lahkkih in težkih pa samo oni, ki plačujejo manj nego 20 Din neposrednega davka, odnosno oni, ki so zaradi revmatičnih in sorodnih boleznih proglašeni za vojne invalide. Prošnje je nasloviti na velikega župana ljubljanske oblasti. Prošnji mora biti priloženo: 1. uradno poverjen prepis sodnega sklepa o priznanju invalidnine, 2. zdravniško izpričevalo uradnega zdravnika, da je zdravljenje potrebno, po potrebi pa še 3. potrdilo davčnega urada o plačevanju neposrednega davka in 4. invalidsko uverenje o zadnjem pregledu. Dobo zdravljenje določi v vsakem posameznem primeru kopališčni zdravnik povodom prve zdravniške preiskave. Nastanitev je skupna v Invalidskem domu za vse invalide brez izjeme.

d Ali vemo prav ravnati z bolniki? Pod tem naslovom prinaša važen članek »Slovenec« z dne 14. junija t. l.

d S 15. junijem so bili ukinjeni vizumi med Češkoslovaško in našo kraljevino. Potniki se bodo odslej izkazovali le z rednim veljavnim potnim listom.

d Šmarnogorski zvonovi so že vsi uliti. Tudi preizkušeni so že. Pretekli teden jih je natančno preiskala nalašč za to sestavljena komisija treh glasbenih oziroma zvonarskih strokovnjakov. Preizkušali so jih: ravnatelj ljubljanskega državnega konservatorija Matej Hubad, vodja stolnega zbora, ravnatelj orglarske šole in prof. na konservatoriju Stanko Premrl in stolni kanonik dr. Franc Kimovec. P. Hugolin Sattner se preizkušnje zaradi boleznih žal ni mogel udeležiti. Ugotovili so sledeče: Zvonovi kar vsi po vrsti imajo odlične lastnosti. Vsi imajo poln, izdaten, pa vseeno mehak glas. Glavni ton je s stranskimi v vzornem razmerju. Saj imajo vsi zvonovi za najnižji stranski ton mogočno spodnje ok-

tavo, ki si je vse zvonarne žele, pa jo le redke dosežejo; saj je za poln, okrogel zvonov zvok spodnja oktava neprecenljiva. Najvažnejši zgornji stranski ton je pri vseh zvonovih jasna velika terca, ki daje zvonu svetel, živ glas. In vsi drugi stranski toni (kvinte itd.) so zadeti v popolni čistosti, tako da vsak zvon zase tvori popoln, čist durov trizvok. O velikem zvonu posebej so se člani komisije ponovno izražali, da ne doma ne v tujini ne poznajo zvona s tako odličnimi lastnostmi in tako lepršnim, moččnim, pa vendar kar božajoč mehkim glasom. Kar čudno je, da ta velikani ob najsilnejšem udarcu nič ne zažvenketa, nič ne zarozlja, ampak takoj zapoje v vsej svoji nenavadni lepoti. In še bolj čudno to: čim silnejši udarec dobi, tem lepši, tem mehkejši, rekel bi neznajsi je njegov glas. — Teža vseh čvetero zvonov je skoro 7000 kg, veliki sam tehta 3496 kil ali dobrih 62 starih centov, torej 10 centov več kakor stari šmarnogorski zvon. Slišali so ga pa, ko je Sv. Rešnjega Telesa dan zvonil pri šentviški procesiji, preko Šmarne gore in smleško-repenškega grebena v Zapege, dobri dve uri hoda. Zvonovi po odborovem sklepu niso piljeni oz. brušeni, ampak samo osnaženi, saj zvonovi v zvoniku itak brž potemne in poleg tega je za zvon bolje, če nima skorje obrušene, ampak celo, kakor je n. pr. za usnje bolje, če ga ne odrgneš, ampak tako, kakor je iz strojarne prišlo, v čevlje podelaš.

Potemtakem bo imela Šmarna gora najtežje zvonilo v Sloveniji, veliki zvon bo imel najnižji, pa tudi najmočnejši in najlepši glas izmed vseh starih in novih velikih zvonov v Sloveniji. Bog daj samo še to, da se pri prevažanju na Šmarno goro — v ponedeljek 2. julija — in obešanju v zvonik vse srečno izteče. Slovesno jih posvete ljubljanski škof na Šmarni gori dne 15. avgusta, na Veliki Šmarne.

d Zbor Glavne Zadrudne zveze. Pod predsedstvom ministra dr. Korošca se je vršil preteklo nedeljo v Belgradu občni zbor Glavne zadrudne zveze, kateremu so prisostvovali zastopniki vseh zadrudnih zvez v državi. Skupščina se je izjavila za takojšnjo uvedbo kmetijskih zbornic. Razpravljali so tudi o zakonu za kmetijski kredit. Zanimivo je, da je nastopil socialni demokrat Anton Kristan proti kmetiskim zbornicam na ta način, da je povdarjal, da slovenski kmet še ni duševno zrel za tako zbornico. Socialni demokrati torej ne privoščijo kmetškemu ljudstvu kmetiskih zbornic, katerih cilj je zaščita kmetiskih koristi.

d »Jutro« je napisalo, da je oblastni odbor odpustil vse uslužbence podkovske šole v Ljubljani z obvestitvijo, da jih oblastni odbor samo in edino radi tega ne more obdržati v službi, ker niso klerikalci. Oblastni odbor je izročil »Jutro« radi teh neutemeljenih napadov sodišču, kjer bo imelo »Jutro« najboljšo priliko, da svoje trditve tudi dokaže!

d Naša trgovska mornarica. Naša trgovska mornarica je še mlada; vendar njena tonaža stalno in hitro napreduje. Za leto 1927 podatki niso popolni in z gotovostjo lahko računamo še višjo tonažo, kakor pa je izkazana. Stanje naše trgovske mornarice se je v teku 7 let več kakor po-

K o s p i t e

Vam ni treba imeti nikakih skrbi za perilo, ker

ŽENSKA HVALA

raztaplja nesnago tako, da drugo jutro trebate perilo samo malo kuhati v rastopini, za katero vzamete

Schichtovo
Terpentinsvo milo

dvojilo: naraslo je za 126%! Tudi v tekočem letu je pričakovati zopet višjega stanja. Koncem leta 1927. je bilo registriranih 40 parobrodskih podjetij, ki imajo 162 parobrodov. Z ozirom na namen, kateremu služijo, smo imeli 35.000 bruto reg. ton za malo obalno plovbo, 12.000 ton za veliko obalno plovbo in 200.000 ton za veliko (dolgo, prekomorsko) plovbo. Največji del naše trgovske mornarice gre torej v prekomorske kraje po posel. V našem domačem prometu pa se glavni trgovski promet še vedno razvija pod italijansko zastavo.

d Sprejem duševno bolnih v oblasti zavode ukinjen. Radi skrajne prenapoljenosti tako psihiatričnega oddelka v Splošni javni bolnici, kot blaznice na Studencu in vseh hiralnic za duševno obolenje, je vsak sprejem do nadaljnjega ukinjen. Najnujnejši primeri se bodo odslej naprej mogli sprejemati samo v toliki meri, v kolikor se sproti izpraznejo prostori. Direktni vsprejemi pa so vsi ukinjeni. Rodbine priglasenih bolnikov bo ravnateljstvo na njihove, z zdravniškimi izpričevali opremljene prošnje sproti obveščalo, kedaj se vsprejemajo vrstoma, t. j. po redu prijavljene. Ker je vsak direkten sprejem nemogoč, je popolnoma odveč bolnike kar na slepo srečo, osobito iz daljnih krajev privvažati v Ljubljano. Kdor ne bo maral uvaževati teh doleč, naj si pripiše posledice, posebno morebitne visoke stroške sam. — Ravnateljstvo splošne bolnice v Ljubljani.

d Zahvala. Vodstvo drž. zavoda za slepe v Kočevju se najlepše zahvaljuje za denarno podporo od Din 115.50, ki jo je po-

slal za slepe gojence častiti g. katehet oče Feliks, kot dar učenk III. in IV. razreda II. deklške meščanske šole v Šiški, nabran ob priliki šolskega izleta. Živeli plemeniti posnemovalci! Vodstvo.

d Pismo iz Nemčije. 31. maja je umrla podpisaneu v nadebudni mladosti 19 let hčerka. Bila je članica Marijine družbe, pa tudi Rožnenske bratovščine. Članice so ji priredile izredno lep pogreb. Kakega pol leta je namreč predstojnica bratovščine Marija Malis. Ona skrbi, da pridejo dan pred pogrebom članice skupaj in molijo ob mrtvaškem odru za umrlo sestro, drugi dan pa se vse udeležje pogreba in same naroče bratovščinsko sv. mašo za umrlo. Kaj pa hočemo še lepšega in koristnejšega! Bog bodi vsem, tudi pevkam za ganljive nagrobnice in predsedniku društva sv. Barbare g. Burniku iz Hamborna za poslovičen govor — obilen plačnik. Franc Trefalt.

d Javna borza dela. Delo je na razpolago: moškim: 5 minerjem, 12 rudarjem, 2 pečarjem, 4 kleparjem, 2 kovinostrugarjem, 1 ključavničarju, 3 stroji. risarjem, 9 mizarjem, 3 žagarjem, 1 strojniku, 1 vulkanizerju, 2 kožarjem, 2 ličarjem, 1 tapetniku star. kot družabniku, 1 čevljarju za meš. delo 1 dežnikarju, 1 slaščičarju, 1 kurjaču, 2 pleskarjem in soboslikarjem, 5 hlapcem, 10 štukaterjem, 1 vodoinstalerju, 2 kotlarjem, 15 kovinostrugarjem, 21 vajencem; ženskam: 1 orožniški kuharici, 1 spulerici, 2 pletilkam nogavic, 2 kmečkim deklam.

d Romarjem na Sv. Višarje dne 4. in 5. avgusta. Kakor lansko leto, tako priredi tudi letos Slovenska krščanska žen-

ska zveza skupno romanje na Sv. Višarje in sicer v dneh 4. in 5. avgusta. Vabljeni so žene, dekleta, možje in mladeniči. Priglasje sprejema do 1. julija Prosvetna zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5. Sporočite ime in priimek, poklic, rojstno leto in kraj bivanja ter pošljite 40 Din za osebo za italijanski vizum in za vožnjo po Italiji, nakar Vam pošljemo izpolnjeno nakaznico, na podlagi katere dobite polovično vožnjo do naše meje. Kupite cel vozni listek do domače postaje do obmejne postaje Rateče-Planica, ki velja potem tudi za nazaj. Pazite, da nakaznic in vozni listkov ne izgubite! Od Ljubljane dalje bo vozil posebni vlak, in sicer bo odhod iz Ljubljane 4. avgusta zjutraj nekaj minut po rednem gorenjskem vlaku. Uro in podrobnosti še sporočimo. Posebni vlak bo imel ugodno zvezo z vsemi drugimi potniškimi vlaki. Prosimo, da nadaljnje objave, posebno v drugi polovici julija natančno prečitajte. Vzrok, da smo si izbrale ravno ta dva dneva za romanje, je v tem, ker na Marijin praznik 15. avgusta pride od vseh strani toliko ljudstva na Sv. Višarje, da nam ni mogoče preskrbeti ne prenočišč, ne okreptil. Spremljata nas na romanju g. dr. Tomaž Klinar, stolni kanonik kot duhovni voditelj in pa zdravnik g. dr. Stane Zajc ml. Iz tega je razvidno, da bo v vsakem oziru dobro preskrbljeno.

Slovenska krščanska ženska zveza.

d Nagrobni spomenik so odkrili v soboto 16. junija na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani č. g. župniku Antonu Gabronu, ki je bil po plebiscitu pregnan iz

DELAJSKI TABOR na RAŠICI DNE 24. JUNIJA.

Skočidola na Koroškem ter je lani umrl v Ljubljani. Nagrobni spomenik ima napis: Ljubil Boga si in teptani naš rod, Slovenom posvetil si svoje življenje, slavo Koroške si širil povsod, plačilo naj bo Ti nebeško vstajenje. — Blagopokojni g. župnik Gabron je bil v začetku svetovne vojne, med vojno in po vojni po Nemcih preganjan, zaprt v ječah in nazadnje pregnan iz svoje župnije, ker se je boril za pravice Slovencev.

d Počitniško kolonijo za kakih 30 fanfov iz revnih rodbin ureja Zdravstveni dom v Celju. Stroške bo nosilo ministrstvo za narodno zdravje. Fantje bodo nastanjeni v nekdanji Mulejevi graščini v Vitanju.

d V zadevi kalderminskih del na Jesenicah sta bila te dni v Belgradu tamošnji gospod župan in predsednik kluba občinskih odbornikov SLS.

d Za tiste, ki jih mika v Kanado prinaša zelo poučen članek nedeljski »Slovenec« z dne 17. junija.

d Kako bodo v Mariboru odplačevali hišice. Hišic bo 18 tipa A (kuhinja in 4 sobe) ter 57 tipa B (kuhinja in 2 sobi). Posamezna hišica tipa A bo stala približno 76.000 Din, tipa B pa 58.000 Din. In kako boš odplačeval mesečno svojo hišico? V koloniji I., ki se bo zidala z brezobrestnim posojilom, bo po dosedanjih računih znašala mesečna najemnina 482 Din (tip A) oziroma 368 Din (tip B) — če hočeš, da se amortizira celotni znesek v 20 letih; če pa hočeš, da si odplačaš hišico v 25 letih, potem bo znašala mesečna najemnina približno 420 Din (tip A) oziroma 320 Din (tip B). Kako boš pa odplačeval hišico v II. koloniji, ako se ne posreči za gradbo tudi te kolonije dobiti brezobrestnega posojila? V tem slučaju boš plačal mesečno 640 Din (tip A) oziroma 480 Din (tip B), če se naj hišica odplača v 20 letih. Če ti je pa ljubše, na se znesek amortizira šele po preteku 25 let, potem plačaš mesečno 600 Din (tip A) oziroma 450 Din (tip B). Čim izplačaš tri četrtine celotnega zneska, se hišica prepíše na tvoje ime. Velik pomen pa je v tem, da je vsakokratni mesečni znesek najemnina in odplačilo hišice obenem.

d Pazite na stotake! Na sled so prišli pretkani sleparji s stodinarskimi bankovci. Osnova tej sleparski zamisli je v tem, da se stodinarski bankovec razreže na 16 delov, pri čemer pridobi slepar zase en delež. Ostale dele prav fino zalepi — bankovec je gotov. Takoj ga pa spoznaš, če ga položiš na normalen bankovec, ker je seveda krajši od normalnega za eno šestnajstinko. In kakšen je profit sleparjev? Vsak šestnajsti bankovec je njegov. Zatorej pazite na te bankovce in prijavite vsak tak slučaj policiji.

d Kam pojdeš 1. julija? Nikamor drugam kot v Ljubljano k telovadbi na orlovski stadion. Tam bo zbrana ta dan vsa zavedna slovenska mladina.

d Stadion v Ljubljani bo 1. julija sprejel v svojo areno čete in čete telovadcev Orlov in zopet čete telovadkinj Orlic. Zopet se bo zganila rdeča reka čepic ob stadijanskem vhodu in se razlila kakor rdeče morje po areni. Zacetveli bodo rdeči makovi cveti in se zagibali v ritmičnem vetru novih vaj. Sama moč, samo evetje naše mladine. Kdo bi ostal ta dan doma? Kdo se ne bi pridružil našim Orlom in Orlicam? — Saj je voznja znižana za vse posestnike za 50 odstotkov, Orli in Orlice plačajo pa le eno četrtino. Tudi izgovor, češ nisem vpisan pri Orlih ne drži. Zakaj ne? Zato, ker bodo v sprevedu korakali tudi fantje in dekleta v narodnih nošah, ki so člani naših prosvetnih in izobraževalnih društev. Zbrana bo ta dan vsa naša kat. mladina, Orli in Orlice v krojih, člani in članice društev, pevskih zborov pa v narodnih nošah. Ta bo dan veselja, dan, ki nas bo navdušil za novo delo!

d 1000 Din za Bolgare je poslal škofiškemu ordinariatu župni urad Raka.

d Učitelju g. Poljšaku je oblast zabranila zdravljenje. Kakor čujemo, je g. Poljšak sprejel ponudbo primarja dr. Černiča v Mariboru in bo z dovoljenjem višje oblasti v kratkem pričel z zdravljenjem v mariborski bolnici.

d Lov občine Bohinjska Bistrica je dobila najvišja ponudnika Šumska uprava za letnih 11.200 Din; lovišče občine Jesenice pa ravnatelj Kranjske industrijske družbe g. Hoffmann za 21.000 Din.

d 10 kg težkega sulea je ujel v Savi na trnek Karel Kačič, pekovski mojster v Trbovljah.

d Produkcija premoga v Sloveniji je znašala v letošnjem aprilu 118.661 ton. (Lani istega meseca 134.000 ton.)

d Kopalnice na Ljubljani popravljajo. Popravila bodo veljala kakih 30.000 dinarjev.

d O potih in sredstvih za zatiranje jetike prinaša »Slovenec« št. 137 zelo zanimiv članek izpod peresa dr. Ivana Matka.

d V 102. letu starosti je umrla na Savi pri Jesenicah na Gorenjskem g. Elizabeta Vilkovec.

d V Dravi je utonil 15 letni učenec Konrad Obersiel iz Maribora. Prva žrtev letošnje kopalne sezone.

d Pri nakladanju peska utonil. Blizu Zagreba je te dni utonil v Savi delavec Gjuro Vrbanič, doma iz Veliškega Otoka pri Zagrebu. Vrbanič je s tremi drugimi delavci nakladal gramoz v večji čoln. Ko so čoln naložili, so ga hoteli spraviti na drugo stran Save. Toda čoln je bil prenapolnjen in se je sredi reke prevrnil. Vsi štirje delavci so padli v vodo in jih je čoln pokrnil. K sreči so trije splavali na površje in so jih rešili ljudje, ki so pravočasno priskočili na pomoč. Vrbanič pa je utonil, ne da bi se le enkrat pojavil nad vodo. Najbrže ga je zasul pesek in potegnil na dno Save. Ko se je čoln izpraznil, se je zopet povrnil v pravilno lego. Vrbaničevga trupla še niso našli.

d Velik požar je izbruhnil v tovarni kavčuka v Subotici. Škode 20.000 Din. — Žaga in skladišče lesa je zgorelo v Hadžicah pri Sarajevu. Škode circa 1 milijon dinariev.

d Požar na Zgornji Beli. Dne 11. junija so pogorele hiše in gospodarska poslopja šestim posestnikom imenovane vasi. Škoda je ogromna. Gosp. poslanec Brodar je že posredoval v ministrstvu za socialno politiko in pri notranjem ministrstvu za nujno državno pomoč.

d Ogenj je uničil hišo Ant. Werboleta v Podšentjurju (Medija-Izlake).

d Strela je udarila v petek (15. t. m.) zvečer v zvonik žebniške cerkve. Pri tleh pa je odskočila od strelovoda v zakristijo, kjer je zažgala omaro za cerkveno obleko. Zgoreli so vsi cerkveni paramenti in dvojna vrata. Vsa cerkev z oltarjem vred je zakajena kakor dimnik. Škoda je velika, cerkev pa brez sredstev. Naj bi se je spomnili s kakim milodarom vsaj njeni številni obiskovalci. Darove sprejema župni urad v Radečah pri Zidanem mostu.

d Truplo neznanega utopljenca so potegnili iz Mure v Krogu pri Murski Soboti.

d Z nožem je do smrti zabodel pri belem dnevu na sprehajališču v Subotici neznanec poljedelca Josipa Mezeja. Morilec je pobegnil.

d Z dinamitom ni šale. Na otoku Hvaru je hotel 18 letni mladenič Dragotin Barišič ubiti ribe z dinamitom. V družbi z nekim prijateljem je prižgal kapsel s cigareto, toda dinamit je eksplodiral prej, preden ga je vrgel v morje in mu raztrgal levo roko ter ga tudi sicer težko poškodoval po telesu. Zelo nevarno ranjenega mladeniča so prepeljali v splitsko bolnico.

d Pod lokomotivo je padla 70 letna Luca Petrovič v Jajcu v Bosni. Odrezani ima obe nogi in hudo rano na glavi. Bo težko ostala pri življenju.

d Vse prste na levi roki je odrezala cirkularna žaga 60 letnemu delavcu Jakobu Pogačarju v delavnici Stavbne družbe na Vrtaču v Ljubljani.

d Tatovi se vlomili v trgovino Slavka Geretiča pri Sv. Lovrencu na Pohorju. Odnegli so najrazličnejšega blaga v skupni vrednosti 6600 Din.

d Mariborska porota. Filip Logar, bivši sodni kanclist v Gornji Radgoni je bil obsojen radi hudodelstva uradne poneverbe na štiri leta težke ječe z enkratnim postom in enkratnim trdim ležiščem vsak mesec. — Jakob Červek in Jakob Dvoršak, ki sta bila obdolžena hudodelstva uboja, so porotniki oprostili. — Franc Žnidaršič je bil obdolžen hudodelstva zavrattnega umora. Bil je tega oproščen, obsojen pa na tri mesece radi nošenja orožja. — Josip Valentinčič, pristojen v Maribor, je dobil radi sleparstva 2 leti težke ječe. — Djuro Miletič, pisar v štabu 3. bataljona je bil obsojen na 3 leta radi uradne poneverbe. — Franc Štafa je bil obsojen radi zavrattnega umora v smrt na vešalih.

Andrej Čuček je dobil dve leti težke ječe radi hudodelstva uboja. — Zakonca Ivan in Jožefa Hausmeister sta bila radi hudodelstva umora obsojena v smrt na vešalih.

d Celjsko porotno sodišče. Friderik Radanovič iz Bukovja pri Bizeljskem je dobil radi hudodelstva uboja tri leta težke ječe. — Franc Kostanjšek, rojen v Vranjski gori je bil »zaštit« radi hudodelstva uboja za 3 in pol leta. — Jožef Škrabel, doma pri Sv. Roku ob Sotli je bil obsojen radi pre-

„RADION“
pere sam
in beli
kot solnce!

RAKITNA.

Tukajšnje Prosvetno društvo si namerava postaviti letos svoj društveni dom. Vsi, ki imajo dobro voljo, se pozivajo k sodelovanju. G. I. Kržič, posestnik in gostilničar, je ob priliki svoje poroke z g. Koširjevo daroval za društveni dom mesto običajnega stolarja 1000 Din. Zenini, posnemajte!

CRNI VRH PRI POLHOVEM GRADCU.

Umrl je v bolnici v Ljubljani po kratki mučni bolezni Peter Tomažin, posestnik iz Bukovšice, zvest pristaš SLS. Naj počiva v miru!

BESNICA PRI KRANJU.

Umrla je 12. t. m. Francka Pegam v najlepši mladosti 19 let. Kako je bila pokojna povsod priljubljena, je pričal njen pogreb. Ker je bila podporna članica in dobra igralka tukajšnjega prostovoljnega gasilnega društva, so jo spremili tudi gasilci na zadnji poti in ji s tem izkazali poslednjo čast.

PETROVČE PRI CELJU.

Na Vel. Gospojnico dne 15. avgusta t. l. se vrši v Petrovčah pri Celju velika orlovska prireditve, ki jo priredi Celjsko orlovska okrožje. Petrovče so znana starodavna božja pot, kamor romajo vsako leto neštevilni romarji k Mariji pomočnici. Tu se bodo zbrale vrste orlovstva, da manifestirajo za svoje vzore in da se navdušijo za novo delo. Vabimo vse prijatelje orlovstva, da z nami pohite v prijazne Petrovče. Polovična vožnja za vse udeležence je naprošena; železniška zveza je na vse strani izredno ugodna.

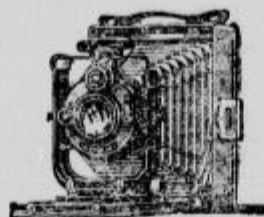
LESKOVEC PRI KRŠKEM.

Dne 3. junija t. l. smo obhajali lepo slovesnost odkritja spomenika padlim vojakom domačinom: Kot cerkveni govornik je nastopil bivši vojni kurat g. Bonač in kot zastopnik ZSV pa g. svetnik J. Pirc iz Ljubljane. Posebno je ugajala tudi deklaracija deklice Debeve iz Leskovca. Za primereno petje sta skrbela krški in leskovski pevski zbor. Med posameznimi točkami je svirala krška gasilska godba. Odkritja so se udeležili okoličani v obilnem številu. Vsa sosedna gasilna društva in meščanska garda iz Kostanjevice so prišla korporativno. Najbolj mil in ganljiv prizor je bil, ko so svojci solznih oči polagali vence 113 žrtvam svetovne vojne. Spomenik je izvršil g. kamnosek

Kunovar ml. iz Ljubljane. Je prav lepo delo, kras trga v Leskovcu. Vsem onim, ki so se naše prireditve udeležili, in posebno onim, ki so na njej na ta ali drugi način sodelovali, in sploh vsem, ki so za spomenik kaj žrtvovali, izreka odbor iskreno zahvalo. Za spomenik v bodoče bo skrbel poseben odbor z g. J. Repom, poštarjem na delu. Vsako leto na Vseh svetnikov popoldne se bo zapela »Liberac« pred spomenikom in na Vernih duš dan pa se bo brala črna sv. maša za padle.

Učitelj je prejel pismo od matere katere sin ni mogel priti v šolo: »Dragi gospod, prosim, oprostite našega Mihca, ker ima le ene hlače in sem ga morala obdržati doma da sem mu jih oprala pa je prišla sosedova koza ter jih požrla, ko so se sušile in to je moje opravičilo in z Bogom.«

Neki Irec se je pripeljal iz Evrope v Newyork in ker ni dobil nikjer dela, je šel na parnik ter prosil kapitana ako ga vzame v službo. »Ali ste pa že bili kdaj na morju?« ga vpraša kapitan. — Irec pa se je odrezal: »Mar mislite, da sem se s kočijo pripeljal v Ameriko?«

NOV CENIK

fotografičnih aparatov in potrebščin je ravnokar izšel.

Interesantom je gratis in poštne prosto na razpolago.

DRUGERIJA GREGORIČ,
Ljubljana, Prešernova 5

Najboljše kose

svetle, sive, turške, koroške, z garancijo, prave bergam. osle, prodaja po najnižjih cenah
A. Sušnik, železnina, Ljubljana

PO SVETU

Usoda Nobilejevega poleta na severni tečaj.

Od 25. maja dolgo vrsto dni ekspedicijska ni dala glasu od sebe. Najprej je došlo poročilo, da je neki Rus ujel negotovo brzovavko, po kateri bi bil Nobile na Franc-Jožefovi zemlji. Precej dolgo so dvomili, če je ta vest v skladu z dejstvi. Med tem je križarica »Citta di Milano« venomer brzovjavljala in iskala zveze z Nobilejem. Prijetno presenečenje je bilo za vse, ko je radio na križarici sprejel prve odgovore. Te prve vesti pa so prihajale kaj slabotno in težko umljivo. Tudi se je poveljništvo hotelo zagotovo prepričati, da glasovi prihajajo od italijanske ekspedicijske. Zato je zahtevalo, naj oni za kontrolno sporoče vpisno številko svojega telegrafista; to so mogli vedeti samo telegrafist Biagi ali njegovi tovariši. Biagi je res pravilno javil svojo številko, da je posadka še pri življenju.

Kje so.

»Citta di Milano« je zahtevala, naj označijo svojo zemljepisno lego. Z aparati se da zemljepisna dolžina in širina točno dognati, tako da je mogoče na zemljevidu označiti točko, kjer se kdo nahaja. Nobile je tudi res koj sporočil v »stopinjah« in »minutah«, kako daleč je v severni smeri in kako daleč v vzhodni.

Dognano je sedaj, da se je ekspedicijska ponesrečila nedaleč od Svalbardov, kakih 30 km od »Severovzhodne zemlje« in še bliže zapadno ležečemu otoku Foyrn.

Kako se je dogodila nesreča.

Nobile je v sredo 13. t. m. sporočil o nesreči to: Dne 25. maja o polenajst je ladja plula pravilno 500 m od tal. Kar nenkrat je začela padati k tlom tako hitro, da padanja ni bilo več mogoče ubraniti. V dveh minutah je udarila kabina ob led in se razbila, balon pa je, trenutno olajšan, plahutnil kvišku in vlekel naprej proti vzhodu. Kljub hudemu sunku so ostali vsi, ki so bili v kabini, živi (ležišča so narejena elastično, tako da se sunki omilijo). Tudi ves material, ki je bil v kabini, je ostal na ledu.

Iz že prej došlih vesti vemo, da ni bila vsa posadka skupaj v kabini. Bilo jih je le 8. Drugih 7 je bilo na nekaki prehodni brvi v spodnjem trupu balona. Te je balon vlekel naprej in se ne ve še nič, kaj je z njimi. Nobile sodi, da jih je zavleklo kakih 30 km dalje. Tudi ta skupina, če je prišla srečno k tlom, je imela vsakovrstnega materiala na razpolago.

Od tistih, ki so pri generalu, sta bila dva močno ranjena. Poročilo z dne 13. t. m. govori, da se enemu obrača na bolje. Zlomljene ima noge.

Težave. Rešilne ekspedicijske.

Kraj, kamor so padli, je zelo neroden, ker poznavalci trdijo, da ni lahko prod-

rati peš po ledu naprej. Led se premika, trga in poka, pa spet udarja vkup z groznim truščem. Tudi izkrcanje na kako suho zemljo je zelo težavno, čeprav Nobile v jasnem vremenu že vidi s prostim očesom »Severovzhodno zemljo«. Nobile je poslal tjakaj skupino treh mož; med temi je tudi Šved Malmgren. Odšli so, še predno je bil popravljen brzjavni aparat in dosežena zveza s svetom. Kje so sedaj, se ne ve.

Na pomoč ekspediciji je iz Milana odšel en aeroplan. Okoli Svalbardov krožita ladji »Braganza« in »Holby«, Rusi pa so poslali na sever močnega drobilca ledu. Odsla je proti kraju nesreče že tudi skupina psov pod vodstvom izkušenega vodnika; pes je najbolj uporabna vprega na ledu. Veliko upanja stavijo poznavalci razmer na ruskega drobilca ledu, kateri edini se utegne ponesrečencem zadostno približati, da jih vzame na krov.

Katoliška cerkev.

s **Zahteve sv. stolice za sporazum z Mehiko.** V zvezi s poročili o možnosti mirnega sporazuma med sveto stolico in Mehiko se navajajo v vatikanskih krogih za pogajanja sledeči pogoji: 1. vrnitev sekvestriranih posestev, 2. oprostitev šol s svobodnim poukom, 3. enakopravnost za duhovnike in vernike z vsemi drugimi državljani, 4. pripustitev inozemskih duhovnikov v nekaterih deželah. Katoliški krogi ne smatrajo za verjetno, da bi Calles te zahteve sprejel. Za resno zbliznanje je potrebna izprememba vlade v Mehiki, dočim bi se danes s Callesom mogli sporazumeti samo o ustavitvi sovražnosti.

s **Bolezen sv. očeta.** Časopisje poroča, da je papež Pij XI. zbolel na poapnenju žil, vendar bolezen za enkrat še ni nevarna. Sv. oče še vedno opravlja običajne dnevne posle.

Drobne novice.

50 letni mašniški jubilej je praznoval 15. junija češki nadškof dr. Kordač.

74 tisoč otrok je obiskalo razstavo v Brnu na Moravskem.

V Pragi bodo uvedli po londonskem vzorcu tudi žensko policijo.

Municijsko skladišče sovjetske armade je eksplodiralo v obmejnem kraju Hutorju. Popolnoma porušenih je 12 hiš. Mnogo človeških žrtev.

8000 kmetov ima visokošolsko izobrazbo v Nemčiji.

10 skladišč tobaka so zažgali v Grčiji stavkujoči delavci.

400 milijonov zolotov (ca 2 milijardi 540 milijonov Din) znaša vojaški proračun na Poljskem.

Madžarska protestantska cerkev je najela 5 milijonov dolarjev posojila za zgraditev protestantskih cerkva, župnišč in šol.

21 milijard notranjega posojila je podpisal te dni francoski narod.

Za glavnim mestom Kitajske Pekinjom so južne čete zavzele tudi Tiencin.

Italijanska vlada je plačala Ameriki tretji obrok vojnega dolga v znesku 5 milijonov dolarjev.

Temeljni kamen za Vilzonov spomenik so položili te dni v Pragi.

Na Slovaškem so zaprli 33 ciganov radi ljudožrstva.

690 milijonov Din je poneveril na Holandskem in zbežal za mejo neki Salomon Liebermann.

Na Francoskem je 24 tisoč orožnikov, ki izvršujejo samo nadzorstvo nad avtomobili.

Z Dunaja v Berlin prideš z aeroplanom v 4 urah.

Na Grškem so veliki nemiri. Ne ve se še, ali gre za splošno stavko ali revolucijo.

Na Magdalenski reki v Ameriki se je razletela topničarka. 51 oseb je mrtvih.

Velik potres je bil te dni v Mehiki. Mesto Pluma je popolnoma razdejano.

NAZNANILA.

n 25letnica Prosvetnega društva v Mekinjah se bo slovesno obhajala o kresu 24. t. m. Spored bo v glavnem tale: ob poldveh pop. bo v župni cerkvi govor g. župnika Tomažiča in nato pete litanije. Za tem sledi v društvenem domu nastop posameznih in združenih moških ter mešanih zborov, kar bo veljalo obenem tudi kot letošnja prireditev kamniškega pevskega okrožja. Po končanem petju sledi vrtna veselica na Cajnarjevem travniku pod društvenim domom, pri kateri bo igrala mengška godba in se bo vmes vršil srečlov. Za jed in pijačo (tudi brezalkoholno) bo zadostno preskrbljeno. Prijatelji društva vabljeni.

n Prireditelje pevcev iz Gorij. V nedeljo 24. junija ob pol štirih popoldne bodo na našem katol. del. odru nastopili gorjanski pevci, kjer bodo peli lepe naše slovenske pesmi. Ker so se Gorjanci s svojim zborom zadnje čase na večjih krajih prav dobro postavili, opozarjamo ves Bohinjski kot na ta njihov nastop, posebno pa one, ki ljubijo lepo pesem. Tudi drugi okoličani vabljeni, ker je železniška zveza zelo ugodna.

75

Razno.

Zanimive številke. Na vsem svetu je, tako računajo, okroglo eno milijardo in pol prebivalcev. — Vsako leto jih umrje nad 32 milijonov, torej skoro 500 tisoč vsak dan, ali 4000 na uro, oziroma več vsako sekundo eden. Toda, medtem ko jih vsako minuto umrje 67, se jih pa rodi 70. — Povprečna človeška starost je 33 let. Era četrina vseh zemljanov umrje pred dosegom šestega leta, polovica pa pred šestnajstim. Okoli eden od sto dočaka 65 let. V novejšem času je najdalje živel neki Anglež Henry Jenkins, ki je bil rojen leta 1501, umrl pa je 1670, torej je bil star 169 let. — Od živali pa doseže najvišjo starost slon, ki živi tudi nad dve stoletji, a najnižjo muha evodnevica.

Svetnik čan častne legije. Mnogim je gotovo neznano, da ima francoska častna legija, ki ji pripadajo najzaslužnejši mušje, v svojih vrstah tudi sv. Ivana Vianneya. Pred kratkim se je zbralo na Francoskem 300 poveljnikov, oficirjev in višjih častne legije in romali so v Ars, da praznujejo obletnico smrti

Slavko Savinšek:

V goliških plazovih

Povest z gorenjskih planin

»Jezus, imejte usmiljenje z menoj! Kaj sem vam storila, da mi nož v srce zasajate? Saj ste človek, saj pravite, da me ljubite, pa ste strašni z menoj! Usmilite se me, ne morem drugače, ne morem Vas ljubiti, ker sem samo Matevževa!«

Strup pa se vnovič iztoči iz financarja, morda, da zalije grozo strašnega početja z ubogim dekletom:

»Izberi, Cilka, reci!«

»Saj ga ni Matevž ubil, Tilen ga je, krivo ste pričali!« se zlomi iz Cilke, ki spusti roke in vstaja.

»In če sem?«

»Gorje Vam, greh je!«

»Raje greh ko brez tebel!«

»O, Jezus, Jezus!«

»Vidiš, Cilka,« stopi Ivan tesno k dekletu in se skloni čisto k njemu ter tiho sikne vanjo, kakor kača. »Videl sem: Tilen ga je ubil, ne Matevž! Ti si kriva, če sem krivo povedal! Za oba kaže enako, odločilo bo moje pričevanje. Zato je čas, Cilka, izberi!«

»Ne morem!« plane glasno dekle in oči ji zagore v čudnem svitu. »Na duši naj Vam gori to krivo pričevanje. Ali Vaša ne bom nikdar, razumete, nikdar!« se zažene dekle s stisnjenimi pestmi proti stražniku, da se ta umakne nehoče korak nazaj!

»Ni mi mar tvoje grožnje, Cilka! Zadnjikrat vprašam, dekle: hočeš?« se zdaj izzivajoče in strupeno zažene iz financarja.

»Stran, stran od tu!« se utrga iz Cilke in oči ji gore v nepopisnem srdu in s čudnim bleskom, da fi-

nancar seže proti volji po puški in se plaho umakne proti vratom.

»Izbrala si, pa naj bo po tvoje! Ali mene boš pomnila vse žive dni!« bruhne Ivan še zadnjo kapljo strupa iz sebe in utone skozi vrata v mrak. Cilka pa omahne k mizi nazaj, se sesede na stol, z glavo udari ob mizo in zajoe, da bi mu šlo, kdor bi jo slišal, skozi mozeg in kosti. In ji je hudo, da bi umrla od bridkosti.

Čez čas stopijo mati v hišo:

»Cilka, financarja sem srečala doli od nas proti Lipovški. Ali sta bila tu?«

Odgovarja jim glasno ihtenje, ki ga šele zdaj slišijo, ker ga je preje zaglušila glasna beseda.

»Cilka, kaj pa je?« stopijo k nji.

»Mati, mati!« se trga iz dekletovih solz.

»Kaj pa je? I povej vendar! Jezus, kaj pa se je zgodilo?«

Preveč je solza in bridkosti v Cilki, da bi mogla povedati. Dolgo, dolgo vprašujejo mati. V hiši je že čisto temno, ko še vedno sede ob njej in vlečejo iz nje besede, ki naj jim razložijo hčerkino bridkost. Naposled se prične točiti pripovedovanje najprej v pretrganih stavkih, potem pa v tožbi, prepojeni s solzami in prekinjeni z glasnim ihtenjem, ki materi reže v srce hujše od pripovedovanih besed.

Cilka jim pove vse, kar je bilo pred uro med njo in financarjem. Mati ne znajo drugega odgovoriti, kakor s solzami tešiti in tolažiti nesrečno hčer, dokler se obema v solzah ne omehta bolečina in ne prično misli bolj zbrano krožiti okrog enega: ali je dobil Matevž Cilkin pismo in ostane noč doma ali ne. Janeza ni nikjer, da bi rekel svoje v tolažbo, ni ga še s Fužine, kamor je šel po moko in druge potrebe.

Obrazi.

IV. Posodi mi še enega.

Vzdušna soba. Zakajena. Pod stropom plava in valovi izpuhteli tobačni dim; pod mizo se kopičijo razmetani odpadki cigar, cigaret; miza sama le napol pokrita s protom, polita z vinom, vse en sam znak bolestnega ozračja in tipov, obrazov, ki se gnatejo za mizo. Četvorice, ki se je vtopila v igro hudičevih podob, četvorice, za katero tisti čas ne obstaja na vesoljnem svetu ničesar, razen »aduta«.

Najboljše, najprijetnejše, najzanesljivejše

sredstvo za čiščenje ZELODCA in ČREVA za OTROKE in ODRASLE je:

PRASEK

MAGNA
PURGA

Ako nedo jemljete po vsakem obedu na splošno v vodi ali v čaji vode prasek MAGNA. Vam pospešuje prebavo in preprečuje trdovratno ZAPRTJE.

OBSTRANJUJE

preobilno kisline v želodcu, neprijeten duh iz ust, pehanje, vrdgovanje, gorečico.

ZDRAVI

katar ZELODCA, katar ČREVA, bolezn. JETER, krče v želodcu, hemoroide, tvore v želodcu.

Dobite ga v vseh lekarnah: 1 zavoj s točkami navodilom 4 Din ali na očite na naslov: LABORATORIJ »ALGA«, SUŠAK. Tvorilna ulica št. 45 in priložite pismo 10 Din v znak za 2 zavoja.

ker čisti brez BOLEČIN — je prijetna za okusa ter obenem o-avežuje in desinficira ZELODEC in ČREVA in s tem preprečuje težja obolenja.

Molče segajo po kartah, ki jim jih eden deli, brez besede jih razvrščajo v roko, jih gledajo, študirajo, na prste računajo, koliko udarov bo padlo njemu v korist, s kret-njo obraza si povedo znake, po katerih gre igra.

Kozarce so bili postavili vstran, prt zgubali v eno smer, da jim je miza prosta, gladka, da se brez težav pobirajo podobice... Sama spretnost jih je!

Vsak ima pred seboj skupek novcev, kupček denarja, ki se ali veča ali niža; nekajkrat pogleda ta ali oni svoj skupek, primerja ga s sosedom, poželjivo ga opreza... — čudovita je strast igre, nepovedana je slast po onih kupčkih na levi in desni...

Igrajo, igrajo. Mešajo karte, privzdigujejo jih, dele, udarjajo... premetavajo novce, jih menjajo s kupčka na kupček, na tihem kolnejo, stiskajo ustnice, kličejo sebi srečo, vsem ostalim poguja — taka je igra in navada in še strast...

Že prisedajo drugi, opazujejo, ugibajo. Glej, ta z desne je še zopet ob kupček, menja kovača, igra dalje... »Ej duš,« se mu pritaženo izvije in pogled splava po obrazih onih, ki gledajo. Menjal je bil poslednjega kovača...

Ni dolgo, spet je brez kupčka. Seže po listnico, odpre, brska po njej, zastonj: ni več bankovcev v njej... Nervozno se presede, zavzdihne, drhti z očmi, poigrava z ustmi — karte so mu dodeljene, on pa brez pare...

»Daj, posodi kovača!« sune do najbližnjega. »Daj, posodi!«

***

Posoja, posoja oni; menda je prijatelj kali! Posodi enkrat, dvakrat, trikrat, mno gokrat; toda preveč je že. Noče več...

On pa je bil zgubil vse... kar si je v tednu prislužil; in še toliko, kolikor mu je oni drugi posoditi hotel.

Šele tedaj se dvigne bolestno. Morda bi se še ne, ko bi mu še kdo kaj na posodo dal.

Ko bi mogel tisti hip pogledati v njegovo dušo, kaj vse bi zazrl? Ko že z zunanjostjo kaže, da je strt, pobit; ko kloni glavo in oči in roke in gre brez besede ven...

Drugo nedeljo sem ga videl spet... Zaverovanega v igro, v podobe hudičeve. Karta je magnet; prime, vleče, težko in nerada spusti, o nerada spusti...

Le kdor ne prime prvič, ga ne drži magnet, strast.

Viri pravega veselja.

Nedelje in prazniki.

Vsak dan smo lahko pošteno veseli. Prav gotovo pa morajo biti nedelje in prazniki dnevi veselja.

Poslušajte, kaj pravi papež Leon I. o Božiču: »Naš Zveličar, preljubi, se je rodil, veselimo se. Ni prav, da bi dali prostora žalosti, ko pa obhajamo rojstni dan življenja. Poskakuje naj pravični, ker se bliža palmi (zmagji), raduje naj se grešnik, ker je poklican k milosti, veseli naj se pagan, ker je poklican k življenju.«

In o Veliki noči nam govori papež

Hlapčič Tonček je, ki pride in povpraša, če bo kmalu večerja.

»Joj, čisto sem pozabila nanjo, koj bo!« se dvignejo mati in hite v kuhinjo. Tonček ostane v sobi in začudeno gleda Cilkinе objokane oči, ki so v prižgani luči, kakor dve utrjeni solzi. In mu je jasno, Tončku, da mora iti za Matevža. Ve hlapčič, kaj se govori v hiši, zato pove:

»Nocoj gredo pa gotovo vsi na Golico.«

»Kdo?« se splaši dekle.

»Orožniki in financarji. Prejle jih je šlo šest, za njim pa ona dva, ki vedno k nam prihajata.«

»Kam so šli?«

»Po cesti proti Rudniku. Gotovo zavijejo v Golico.«

Cilka molči in nekaj premišljuje. Pa stopi nakrat k hlapčiču:

»Tonček, ali me imaš kaj rad?«

Fant jo začudeno pogleda:

»Vprašate!«

»Bi šel z menoj po večerji?«

»Kam?«

»Novo obleko dobiš zato, samo nikomur ne povej, tudi materi ne!«

»Ne bom,« zatrjuje deček.

»Ali znaš pot iz grabna čez Jesenice naravnost po plazu na Golico?«

»Poznam. Ali zdaj...«

»Novo obleko dobiš, če greš z menoj! Pojdi brž po večerji naprej in pri Lipovšku počakaj. Boš?«

»Bom!« ji pritrjuje fant.

»Pa suknjo vzemi s seboj in palico!«

»Bom!«

»Zdaj pa tiho in žugni ne materi, ne Janezu, če pride preje, besedice. Jaz že pritečem za teboj.«

Cilka umolkne, ko vstopijo mati in prineso večerjo na mizo.

»Kje neki hodi Janez nocoj?« jih skrbi.

»Bo že prišel,« meni Cilka kratko, »kar sam iverjajmo!«

Res sedejo vsi trije za mizo, Cilka in hlapčič se žurita. Dekle zmeče vase par žlic, potem pa čaka, da Tonček poje. Pomigne mu. Fant steče iz hiše, pa mimogrede v hlev po suknjo in palico in nato dalje do Lipovška.

Tudi Cilka se izvije materi; da naj z večerno molitvijo počakajo Janeza, sama pa da gre nekoliko ven. Pa si ogrne veliko ruto in steče po kolovozu v noč.

Malo pred Lipovškom zavije Cilka raz kolovoz v brežino in steče po ozki stezici čez vrt za hišo, kjer vidi čakati hlapčiča Tončka.

»Te ni videl nikdo, Tonček?«

»Nikdo.«

»Pojdiva brž!«

Oziraje se na vse strani zavije po brežini, ki pada proti cesti, nato čez njo, jo v skokih preteče in zavije za bajtami za farovski hlev, kjer se spusti kar po celem v Belin graben. Tonček krepko hiti za njo. Po grabnu ne moreta drugje kakor po kolovozu, zato pa se žurita, da ju ne bi kdo srečal in spoznal, ali ustase žurita, da ju ne bi kdo srečal in spoznal ali ustavil.

Cilka je že doma in zdaj vso pot mislila in še premišljuje, kako je z Matevžem. Bog ve, ali je dobil njeno pismo? Dejal ji je sicer, da bo doma pri Majdi. Ali vseeno je mogoče, posebno danes, ko je bilo lepo vreme, čeprav južno, da bi bil odšel v gmajno, zlasti ker je obljubil, da pride v nedeljo k dnevu k Hribarjevim. Tako bi lahko čez dan pogledal po svojem poslu, ponoči pa bi prehodil Golico. V kočjo si zdaj

svetnika-viteza častne legije. Romarski spoved je vodil mons. Herscher, nadškof v Laodicee, najstarejši član francoskega episkopata. — Ivan Vianney je bil župnik v Arsu in je kot tak imenovan z najvišjim francoskim redom.

Nov velikanski nemški zrakoplov. V Friedrichshafenu ob Bodenskem jezeru na Nemškem grafičjo nov zrakoplov, ki bo po velikosti presegel vse dosedanje zrakoplove. — Dobil bo ime »Graf Zeppelin« in bo imel med drugim več spalnih kabin, klubsko sobo in kuhinjo. Novi zrakoplov bo zgrajen še tekom letošnjega poletja. Kakor je izjavil dr. Eckener, bo napravil z njim dva poskusna poleta. Prva vožnja bo šla iz Friedrichshafena v Ameriko in nazaj. Nato pa bo sledil polet okrog sveta preko Rusije, Japonske in Amerike nazaj v Nemčijo. — Dr. Eckener upa, da bo kovača: polet okrog sveta v 14 dneh.

Hotel za pijance. Varšavska občina na Poljskem je sklenila zgraditi poseben dom, kjer bodo dobili zavetje pijanci, ki jih bodo našli onemogle na cesti. V tem »hotelu« bo 14 postelj za moške in

Gregor Veliki o angelu pri grobu: »In prikazal se je oblečen v belo oblačilo, ker je oznanil veselje našega praznika... Toda poslušajmo, kaj pravi prihajajočim ženam: Nikar se ne bojte. Kakor bi hotel jasno povedati: Boje naj se tisti, ki ne ljubijo prihoda nebeških prebivalcev, plaše naj se tisti, ki vsled poželenja mesa omamljeni obupujejo, da bi kdaj prišli v njihovo družbo.

Ob Marijinih praznikih nas Cerkev prav velikokrat vabi k veselju s sledečimi vstopnimi besedami: »Radujmo se vsi v Gospodu, zakaj slovesnost obhajamo v čast blažene Device Marije, zavoljo njene časti se veselo angeli in slave božjega Sina.«

In kolikokrat med letom govori in ponavlja Cerkev besede kraljevega pevca: »Vesil sem se v tem, ker so mi rekli: v Gospodovo hišo pojdemo.«

Dokazov torej dovolj, da je prav in primerno, če preživljamo nedelje in praznike kot dneve veselja.

A kako?

Prvo kapljico veselja nam bo podala praznikova skrivnost sama. Le eno nam je treba: zatopiti se moramo znati v globokost praznikove skrivnosti.

Ob božičnih jaselcah se v duhu zatopimo v zgodovino prve sv. noči tam v betlehemske okolici. Mudimo se pri pastirjih, z njimi vred poslušamo nebeške lepe glasove angelskega petja, s pastirji hitimo gledat božje Dete, z njimi vred se vračamo k svojim vsakdanjim opravkom. Srce pa tudi nam ostane tam..., tam v hlevu pri Detetu, pri Mariji, pri Jožefu.

Skrivnostni žar božične noči ne sme zamreti koj po polnočnici, ogrevati mora srca in duše še dolgo, dolgo.

In Veliko noč vzemimo. Od Cvetne nedelje dalje nam je nekam tesno pri srcu, ko poslušamo, kako skušajo Judje izvršiti svoje sovražne naklepe. Niti zadnja večerja s svojo častitljivo skrivnostjo nas ne more prav ogreti. Preveč živo stoji pred nami Oljska gora, krvavi pot, Judovo izdajstvo in tako dalje... vsi dogodki do smrti Gospodove na golgotskih višavah in do tihega smrtnega spanja tam v skalnatem grobu.

Ko pa zadoni izpred božjega groba trikratni aleluja, ko zapoje svojo pesem velikonočni zvonovi, ko prihite na naša ušesa mogočni akordi: »Zveličar naš je vstal iz groba...«, ko Cerkev zanese svoje veselje ob vihrajocih zastavah ven iz cerkve pod milo nebo, ko naše domove napolnuje duh velikonočnega žegna; kdo je takrat, ki bi se držal pusto in žalostno, kdo je, bi morali vanj zastopljati glasovi velikonočnega veselja!

Ali pa ob Marijinih praznikih, ko stopa pred nas naša Mati, vsa lepa, vsa veličastna, vzvišena nad nas in nad angele... pa vendar le naša, tako naša, tako mila in prijazna. Prijatelj, in bi ne bil vesel!

Ali če nam svetniki govore, kaj je Bog pripravil tistim, ki njega ljubijo, ki njemu služijo...

Tako veselje ne more vstati samo v duši, ne morejo ga oklepiti samo cerkvene stene, tako veselje pride k vam, vsede se za vašo mizo, hoče biti vaš gost.

Veselje nam vzbujajo že starodavni domači obredi, ki jih opravljate o Božiču, ko greste s kadihom z blagoslovljeno vodo po vseh svojih prostorih, ali ko mora biti božičnih dobrot deležna celo živina v hlevu ali kuretina na dvorišču. Prav je, da o Veliki noči raznesete blagoslovljeni ogenj po vsem svojem posestvu in pomenljivo je, da o Binkoštih ozaljšate svoje hiše in okna z lipovim zelenjem. In kako lepo je gledati, ko so pota, koder se pomika procesija sv. Rešnjega Telesa, olepšamo z vitkimi mlaji, preprežena z vencii in potresena s cvetjem.

In kdo ima kaj zoper to, da pogleda prazniško veselje na vas celo iz sklede. Povsod se mora poznati, kaj so nam prazniki, dnevi prekipevajočega veselja. Po pravici vam povem, da ne morem razumeti ljudi — in dobil sem jih že mnogo — ki pravijo, da so o potresu l. 1895. naredili zaobljubo, da na velikonočno nedeljo ne bodo pokusili velikonočnih jedi, ki so bile na veliko soboto blagoslovljene. Rad bi vedel, kaj pač store s tem Bogu dopadljivega?

In tudi ni napačno, če porabimo prazniške in nedeljske dneve za to, da dobimo malo duševnega razvedrila. Kjer zna družina peti, recite, ali ni lepo, če ob jasnah zapojejo par domačih božičnih pesmi? Če je v društvu predstava ali morebiti poučno ali skioptično predavanje, naj se ti ne smili žep, krepko posezi vanj in plačaj vstopnino. Ne bo ti žal. Dan cerkvenega žeganja porabijo domači radi zato, da obiščejo očetov dom. Prav! Zakaj bi zopet in zopet ne pohitel na kraje, kjer si sanjal

76

5 za ženske; opremljen bo s kopalnico in s posebnimi celicami za tako zvane nepoboljšljive pijance. — Sredstva za zgradbo in vzdrževanje bo pa nudil fond za pobijanje alkoholizma ter globe, ki se bodo pobirale radi prestopkvcv proti antialkoholnemu zakonu. — Razen tega bo tudi pijanec sam moral plačati stroške zdravljenja, to pa seveda samo v slučaju, če mu bodo mogli kaj vzeti.

Kadar želi danski kralj piti konjak. Na Finskem dobiš žganje le proti zdravniškemu receptu. — Nedavno je bil danski kralj v Helsinkorsu in je zaželel poleg limonade tudi kozarček konjaka. Ukazal je adjutantu, naj mu preskrbi eno steklenico te pijače. Ni bilo lahko. Do bihi je moral kralj zdravniško spričevalo, ga lasti nočno podpisati, nakar je adjutant prejel v apoteki steklenico konjaka. — Na receptu pa je bilo napisano: Zdravilo za žledčno bolnega kralja Danske; trikrat na dan po eno veliko žlico.

Ni bil rojen. Učitelj: »Kdaj si bil rojen?« — Učencec: »Jaz sploh nisem bil rojen, imam mačeho!«

ne upa, čeprav mu je dovoljeno, ker ve, da je bolje, če se domačim stražnikom radi Štefanovega ogiblje. Seveda, če bi bil pismo dobil pravočasno danes dopoldne v roke, bi mogel priti tudi z vlakom na Fužino in od tam na Dobravo. Pa je malo verjetno to, ker Cilka pozna Matevža in ve, da se železnice poslužijo le v skrajnem slučaju, zdaj pa, ko ga sledijo orožniki, še celo ne.

Kaj pa, če ni pisma dobil? misli Cilka. Ta misel je bila, ki jo je napotila v nevarno pot. Matevž niti od daleč ne slutí, česa ga dolže, niti ne sanja se mu ne, da ga je Ivan obdolžil uboja. Bog ve, ali je Matevž videl uboj sam? O, Cilka dobro ve, da je Matevž nedolžen, ker ga pozna, da bi se bil dal le raje prijeti in tudi zapreti, kakor pa na tak način se ubranil stražnikom. Četudi so vsi ves čas trdili in je tudi Janez zatrjeval s svojim strašnim molkom, da jel Matevž ubijalec, je njeno srce čutilo prav, da je Tilen kriv, Matevž pa nedolžen. Nocoj ji je Ivan odvzel težko breme raz dušo, ki jo je težilo, da jo je hotelo zadušiti! Matevž je nedolžen, Matevž čist! Toda... Toda Ivan in njegova grožnja krivega pričevanja. Da bi zato pristala na njegovo zahtevo? Da bi z Matevžem razdrila in se njemu zavrgla? Nikdar in nikoli! Zdaj celo ne, ko ji je povedal, da je Matevž nedolžen! Četudi je nevarnost strašna, ako ga vjemo in priča Ivan proti njemu. Ker Ivan je edina priča, to ve Cilka dobro, in bo njegova izpoved držala. Toda še nekdaj je, ki bo pričal: Tilen! Tilen se bo sam izdal in izročil orožnikom, kakor hitro bo izvedel, kaj preti Matevžu, česa ga dolže. Zato se je Cilka odločila za težko pot, da Matevža zadrži in zavrne nazaj na Korčko, dokler se ne posreči iztakniti Tilna, ali mu kako sporočiti, kaj grozi Matevžu.

»Treba je hiteti, Tonček!« podi Cilka hlapčiča

v breg, četudi fant komaj vleče nogi iz snega, ki ga gazita sedaj po celem. — Kdaj je odšel Matevž od doma? Morda okrog štirih, ako je bil v Breznici. Če pa je bil čez dan v službi, bo pa že blizu meje, morda hiti zdaj že od vrha doli v to stran. Samo če ga orožniki niso že na meji prijeli? O, ne, ne! To ne more biti, saj še ni tako pozno, šele devet je in Matevž ne gre zgodaj čez, malokdaj pred polnočjo, če ne pride podnevi. Pa saj je izrecno rekel, da pride zgodaj proti jutru. — Ali ve, da je meja dobro zastražena in to radi njega, ki ga dolže ubojstva.

Noč se je zjasnila, luna je prisvetila. Toda vreme je južno, topel jug vleče pomalem, da sneg v strmih brežini ječi in poka. Plaz? Da, plazovi so v Golici nevarni, posebno v tile strani, kjer je od vrha doli in od Jekla sem in od Gmajne pod Spodnjo kočjo notri do Jesenice goličava. In ravno po tem plazu navadno zdrči Matevž, da je preje v dolini in bolj po varnem. Četudi hodi po celem, vendar mu je ugodneje, ker jo pot za dobro uro krajša ko po kolo-vozu. Zato se je tudi Cilka pognala v strmino s hlapčičem, da prehití orožnike in financarje, ki so šli gotovo okrog Rudnika, in da se ne zgreši z Matevžem, če bi bil ta že čez mejo in se že spustil po totranski brežini.

Edino najboljši

šivalni stroji in pletilni švic. „Dubied“ stroji ter kolesa

za rodbino, obrt in industrijo so le

Jos. Petelinca

Gritzner, Adler

Najnižje cene! Tudi na obroke!

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezenju brezplačno.

Večletna garancija.

sanje detinstva! In če je kmet morebiti cel teden delal v gozdu ali na travniku, pa napravi v nedeljo kratek sprehod na svoje polje, kdo mu bo to zameril! Ali da morda vsako leto enkrat greš na daljšo božjo pot, da mimogrede obišeš kakšne svoje znanke, bodi prepričan, da ti tega razvedrila ne bo štel nihče v zlo.

Po takem praznovanju Gospodovih dni vas ne bo bolela glava, srce ne bo ostalo puho in prazno, duša se bo topila v radosti, ki je vam ne bo mogel nihče odvzeti.

Ali si dolžan plačati naročeno blago?

»Trgovski list« piše: »Kljub svarilom se najdejo še vedno, zlasti po deželi ljudje, ki nasedajo zvižčam inozemskih potnikov. Namesto da bi potnika, ki ponuja od hiše do hiše izgnali, odnosno prijavili varnostnemu organu, se dajo premotiti in podpišejo naročilo. Po odhodu potnika se pri natančnejšem vpogledu naročilnega lista ali pa še pozneje pri sprejemu blaga prepričajo, da so potniku nasedli.

Takšne lahkomišelnje ljudi potniki poznajo in jim pošiljajo blago celo brez predhodnega naročila v upanju, da se bo dal naslovnik, bodisi že po lepi zunanosti zavoja, bodisi po pismu, ki ga je dobil prej ali obenem s paketom premotiti in da pošiljko prevzame. Pri pregledu pošiljke se naravno prepriča o prevari, toda redno mora za nenaročeno in slabo blago plačati vse, kar zahteva inozemska tvrdka. Ali ni tu nobene pomoči?

Primeri takih zlorab niso novi in je že bivše avstrijsko ministrstvo trgovine izdalo dne 6. maja 1907 glede tega odlok, v katerem pravi: »Ponovno so se čule pritožbe, da kršijo posamezna podjetja predpise § 59 obrtnega reda, ki se tičejo prepovedi iskanja naročil pri privatnih osebah brez predhodnega poziva s pošiljanjem nenaročenega blaga v manjših ali večjih količinah, s čemer povzročajo domačim trgovcem občutno konkurenco, ne da bi bilo to odjemalcem v olajšavo, ampak jim nasprotno to povzroča še nezaželjene neprijetnosti. Pošiljki priložijo navadno račun s prošnjo, da se prevzame blago, da se prepriča o njegovi dobri kakovosti. Če se to ne zgodi, izjavlja pošiljatelj, da je pripravljen prevzeti v gotovem času blago nazaj. Dasi ne vsebuje taka vrsta poslovanja kršitve določil § 59 o. r., bi se mogel vendar odjemalec na ta način premotiti, da bi prevzel blago, dasi bi njegovim zahtevam ne ugajalo ali bi takega blaga vobče ne rabil. Obrtna oblastva I. stopnje se zato pozivljajo, da na primeren način pouče prizadete kroge, da ne nastanejo z golim prevzemom teh pošiljk nobene obveze glede plačanja, vrnitev ali sporočila o prevzemu ali zavrnitvi blaga. Obveznost ne nastane tudi ne za primer, da pošiljatelj izjavi, da bo smatral, če ne vrne blaga v gotovem roku, da hoče blago obdržati in plačati. Nasprotno je prejemnik dolžan plačati le, če je blago uporabil, prodal ali slično. Radi previdnosti je vsekakor dobro, če se blago noče kupiti, da se o tem obvesti pošiljatelj in da se pozove, da pošlje po blago.«

Nekaj o kaldrmini.

Našim ljudem je bil pred ujedinjenjem pojem kaldrmina nepoznan. Seznanili so se z njim, ko je generalna direkcija carin izdala v letu 1922. odredbo, da se po zakonu o obli carinskih tarifih pobira v vsej kraljevini tudi kaldrmina po zakonu bivše kraljevine Srbije z dne 31. decembra 1911.

Kaldrmina je bila po svojem prvotnem značaju nekaka občinska taksa. Pobirala se je od uvoznega blaga v korist onih krajev, v katerih so se nahajale carinarnice, katere so smele kaldrmino porabljati za napravlanje in vzdrževanje tlaka po cestah in ulicah, ki vodijo na carinarnice, za vzdrževanje obale v pristaniščih, v katerih poslujejo carinarnice, in za napravlanje ograje okrog carinarnic.

Zakon o kaldrmini v naši kraljevini ni bil objavljen. Gospodarski krogi so si zaradi tega prizadevali, da se zakon razglasi in ob tej priliki prilagodi izpremenjenim prilikam.

Finančna uprava je uvidela to potrebo in je na podlagi člena 127. finančnega zakona za 1928-1929 izdala o kaldrmini novo uredbo, ki je stopila v veljavo dne 16. maja t. l. Za kaldrminski sklad pobirajo carinarne gotove odstotke od uvoznega in izvoznega blaga.

Kaldrmina se pobira v zlati valuti.

Kaldrmine je oproščeno blago, ki je po carinskem zakonu oproščeno carine in poslovne davščine, dalje tranzitno blago in živina ter orodje dvolastnikov.

Poraba kaldrmine.

Donos kaldrmine se sme porabljati:

1. Za zgradbo in vzdrževanje ulic in potov neposredno okoli carinarnice ali od delkov carinarnic.

2. Za zgradbo in vzdrževanje ulic in potov,

a) kateri vodijo neposredno na carinarnice,

b) kateri vodijo iz sosednih občin in ki predstavljajo zvezo s potmi in ulicami na carinarnice.

3. Za železniške tire do carinskih skladišč.

4. Za zgradbo, nakup, popravo in za vzdrževanje carinskih poslopij.

O porabi kaldrmine v okviru teh predpisov odločuje minister za finance.

Kakor vsak zakon, ki je sad dogovora posameznih skupin, tudi ta seveda ni popoln. Pri upravi kaldrminskih fondov bi morale sodelovati in sodelovati tudi občine. Nadalje ni v skladu z namenom in značajem kaldrmine, da se porablja tudi za zgradbo državnih poslopij, ker bi morala država iz drugih sredstev skrbeti za kritje takih izdatkov. 10 letni sadovi žerjavovskega centralizma se pač ne dajo odpraviti čez noč. Zakon o kaldrmini, ki ga je izdala sedanja Vukičevićeva vlada, pa je vendar velik korak naprej k ureditvi našega gospodarstva.

Neki mož je prišel v urad ter naznanil, da mu je pes stekel.

»Moj dragi,« pravi uradnik, »pojdi v prvo nadstropje, tam imajo steklino, jaz imam le kugo na parkljih in gobcih.«

Narodna enciklopedija SHS.

25. in 25. a zvezek.

S tema dvema zvezkoma konča tretja knjiga s črko R, ki šteje 1016 strani. Zvezka obravnava besede od Radovič Dimitrije, predsednika kasacijskega sodišča v Belgradu 1837 do 1909, do besede Rzav, dveh rek v Bosni in Srbiji. Tudi tu najdemo polno snovi iz vseh ved in panog, številno važnih gospodinskih oseb med Slovenci, Hrvati in Srbi, mnogo zemljepisnih podatkov naše kraljevine in zgodovinskih dogodkov v seh treh narodov. Častno je zastopana Slovenija, četudi najmanjši kulturni del naše kraljevine s svojimi nosilci kulture, kakor so dr. Fran Ramovš, univerzitetni profesor v Ljubljani, glasbenik Janko Ravnik, politik Vladimir Ravnikar, kipar Alojzij Repič, slavist Milan Rešetar, politik dr. Otokar Ribar, tenorist Josik Rijavec, zgodovinar Simon Rutar in mnogo drugih.

Precej je tudi zemljepisnih drobtin, v katerih najdemo opise domačih krajev, kakor so: Reka, Radovina, trg Radovljica, Rajhenburg, planine Rakitovec, Razor, Remšnik, Reška planina, mesto Ribnica in vas Ribnica na Pohorju, Rimske toplice in Rogaška Slatina, Ruše in druge. Iz novejšje zgodovine je za nas posebno važen opis rapalskega sporazuma z Italijo leta 1919., ki nam je odvzel toliko naše zemlje in naše najzavednejše Slovence. Izredno važna je tudi reška resolucija, s katero so Hrvati v letu 1905. zahtevali zase priklopitev Dalmacije in lastno samostojnost. Ta resolucija je tvorila podlago za poznejše delovanje hrvatskih političarjev in preokret v celotni hrvatski politiki.

Posebno zanimiv je tudi opis »Rimskokatoliška cerkev v Sloveniji«, ki nam poda kratko in pregledno sliko našega cerkvenega ustroja v lavantinski in ljubljanski škofiji. Kdor se pa hoče poučiti o srbski zgodovini, bo prečital dolgi opis »Ratovi srbski« — Srbske vojne in — in rusko-srbske odnošaje, katera dva odstavka nam podata sliko razvoja srbske kraljevine v zadnjih 50 letih.

Tudi naši kmetovalci dobe v teh dveh zvezkih marsikaj poučnega, kajti tu najdemo odstavke o Rambuje-ovci, ki je bila svoječasnno vpeljana tudi na Kranjskem, nadalje o gojitvi sladkorne kесе (repa šečerna), potem o romanjskem prašiču, ki tvori baje podlago za prašičje pasme okrog Sredozemskega morja, nadalje o ameriški trti Rupestris in o domači trti ranina itd. Mnogo je še drugih odstavkov iz kmetijskih panog, iz katerih črpa lahko tudi kmet svoje znanje. — Narodna enciklopedija izhaja v Zagrebu in jo izdaja Bibliografski zavod, Gunduličeva ulica 29 ter stane vsak zvezek 45 Din. Pri naročitvi celotnega dela pa samo 40 Din.

Učitelj: »Ali mi ve kdo od vas povedati, kaj je to, notranje življenje.«

Mihec: »Da, gospod učitelj. Moja stara mati imajo notranje življenje.«

Učitelj: »Kako to misliš?«

Mihec: »Trakuljo imajo.«

Meh za smeh.

Ves potan in obložen z raznimi zavoji in zavojčki je prisopihal neki mož na postajo ter se vsedel poleg majhne ženice, ki je mirno sedela v čakalnici. »Tukaj sem,« je dejal. »Že vem, kaj me boš vprašala: če sem kaj pozabil. Ne, ničesar nisem pozabil danes.«

»Ampak, France...«

»Ne, tudi sadja nisem pozabil, tu ga imaš. In tu nogavice zate, tudi nisem pozabil. Tu notri je pa punčka za našo Mimico. Vidiš, da nisem pozabil.«

»Ampak, France, kje...«

»Ne, nikjer. Vse ti povem. Nič nisem pozabil. Tu imaš blago za mater in knjigo za Mirkota. Tudi fajfe za očeta nisem pozabil.«

»Ampak, France, v kateri trgovini pa si svoj klobuk pozabil?«

Sprejem v škofijsko gimnazijo.

V zavod sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano se sprejemajo telesno zdravi, нравno nepokvarjeni in dobro vzgojeni dečki, zakonski sinovi dobrih, krščanskih staršev, ki so dovršili z odličnim ali prav dobrim uspehom ljudsko šolo (vsaj štiri-razredno); zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu stanu. Prošnje za sprejem se naslove na škofijski ordinarijat v Ljubljani. Prošnji se priloži krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Pripominja se, da ne smejo prošilci za v I. gimnazijski razred v smislu šolskih odredb biti mlajši kakor 10 let in ne starejši kakor 13 let. Starši ali njihovi namestniki naj prinesejo prošnje s prilogami osebno v zavod sv. Stanislava v času od 28. junija do 10. julija t. l. Z njimi naj se pridejo predstaviti njihovi sinovi, za katerih sprejem prosijo. Maksimalna plača znaša za dijake iz ljubljanske škofije letno 6000 Din, za dijake iz drugih škofij pa 7000 Din. Zniža se po možnosti vrednim in potrebnim. Vsa druga pojasnila dobe stranke ob priliki priglasitve v zavodu. V drugi razred in nadaljnje razrede se izjemoma in po možnosti sprejemajo samo dijaki z dobrimi spričevali, pod nobenim pogojem pa ne repetentje. Čas priglašanja za nadaljnje razrede traja od 28. junija do 15. julija.

Pozor!

POLOZNICE DOBE V STEVILKI VSI, KI SE KAJ DOLGUJEJO NA NAROČNINI ZA 1928.

»Zakaj pa ne poješ več na koru?«
»Veš, ono nedeljo me je manjkalo. Med tednom me je pa nekdo vprašal, kdaj so bile orgle popravljene.«

Zavašnik je moral po opravih v Zagreb. Ko se je pripeljal v Ljubljano, je bilo še dosti časa do zagrebškega vlaka, zato je stopil v mesto. Takoj ko je prišel na cesto, mu je fijakar zavpil na ušesa: »Se boste peljali!« Seveda je Zavašnik odkimal. — Ko je prišel proti večeru v Zagreb in stopil pred kolodvor, je tudi tam zaklical fijakar: »Se boste peljali?« Zavašnik pa se zadere vanj: »Saj sem vam že v Ljubljani rekel da ne, kaj hodite vedno za menoj!«

V šoli. Učitelj: »Planinski jastreb meri z razprostrtimi krili do 12 čevljev. Vidite otroci, ako jaz roki takole raztegnem, merim od konca sredinca desne roke do konca sredinca leve roke samo nekaj nad pet čevljev. Koliko meri torej jastreb z razprostrtimi krili?« Janežek: »Skoraj toliko kot trije učitelji.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Kovaškega učenca

sprejme Anton Puš. kovaški mojster, Veliki Gaber, p. št. Vid pri Stični.

Foto-aparat (13x18)

prodam za 625 Din. - Helena Trontelj, Vel. Mlačevo št. 12, p. Grosuplje.

6 panjev čebel

obljudenih žnidaršičev, proda J Bizjan, Dobrova 2 pri Ljubljani.

Vajenca za krojaško

obrt, 14 - 15 letnega, sprejemem. Prednost ima oni, ki ga veseli cerkvena glasba. Josip Furlan, krojaški mojster in organist, Studenec-Ig 29.

Cistilnik za žito

najnovejše vrste, trpežno narejeni, zamenjam za žito. - Ivan Peček, Mala Sivecna, p. Velike Lašče, Dolenjsko.

Harmonika skoro nova, vredna

2500 Din, se proda za 1650 Din. Naslov pove uprava pod št. 5623.

Čevljarski pomočnik

in vajenec se sprejmeta takoj ali pozneje k poštenemu mojstru na deželo za finejša dela. Mesto je stalno. Stanovanje in hrana v hiši, drugo po dogovoru. - Naslov v upravi lista pod šifro »Čevljar« št. 5484.

Najpopolnejši
STOEBER
šivalni stroji

za šivanje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Preden si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri trdnosti

L. Baraga,
Ljubljana
Sebenburg, ul. 6/II.
Brezplačen pouk.
15 letno jamstvo.

Dobro blago! Prijazna postr. žbat Nizke cene!

Marija Rogelj

dobro znana, že 8 let ob toječa manufakturna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta 26

v ljudno naznanja, da je prešla za pomladansko in poletno sezono veliko in biro raznovrstnega blaga, kakor svilo, etamin, batist, cezir, oksfort. Nadalje pripravam veliko mal go šifona, bele, modre in rujave konjenine, platia za ruhe, izgotovljenih oblik predpaanikov, kra-nih bluz, rokavic in nogavic, pavola in drug h v manufakturno strojno spajajo-ih stvari. Imam tudi lepo blago za narodne nošeti Ker je moja zaloga povečana in ker je moje načelo bilo že od nekdaj cenene odjemalce z dobrim blagom in pa z majhnim dobičkom postreže, sem preprčana, da boste vsakdo pri meni kupil, kdor bo posetil mojo trgovino. Kdor še ni moj odjemalce, naj se o vsem prepriča.

Prava pot v dosego zdravih živcev!

Bolni, utrujeni živci zagranjujejo življenje, povzročajo mnoge bolezni, kakor bodljaje, irganja, omotico, tesnobaost, šumenje v ušesih, mofenje v prebavi, pomanjkanje spanja, neveselje do dela in dr. slabe pojave.

Vseh bolezni se boste opostili

le s pristnim Kola Lecithin-om, vitaminov bogatim hranilnim sredstvom. Ta je postal za človeštvo izvor dobrote, pospešuje na čudovit način delovanje telesa, krepi hrbtni mozeg in močgane, jači kite in ude, daje moč in nov življenski pogum. Pristni Kola-Lecithin dosega čuda, dova-ja prave hranilne snovi na skrajna mesta krvne tvorbe, oživlja, opogumlja in ohrani telo mlado in sveže.

Prepričajte se sami,

da vam nič neresničnega ne obljubljam, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše

popolnoma zastonj

in franco malo škatlice Kola Lecithina in knjigo zdravnika z mnogostransko izkušnjo, ki se je sam moral boriti s to boleznijo. Pišite mi natančen naslov, pošljem Vam obljubljeno takoj brezplačno.

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Milhaeikirchplatz 13, Abt. 317.

V KANADO

CANADIAN PACIFIC

Med 20. junijem in 5. avgustom za

POLJSKE DELAVCE — SLUŽKINJE — DRUŽINE POLJEDELCEV.

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko Hamburga, Antverpna in Cherbourga z glasovitimi parobrodi na dvojne vijake. Odhod vsako nedeljo.

Informacije glede voznih cen, vizuma, prtljage, predpisov vseljevanj v Kanado in USA daje

Canadian Pacific — zastopstvo za Slovenijo

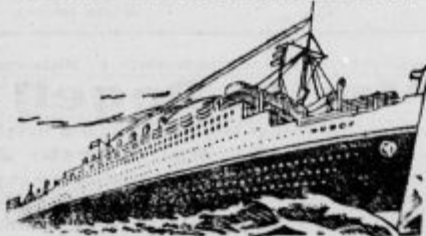
IOSIP ZIDAR (V), LJUBLJANA, WILSONOVA (DUNAJSKA) CESTA 21. 31.

Fiobert puške lovske puške, brovninge, samokrese, pištole za strazenje psov, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetalni ogenj. **F. K. KAISER**, puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 6.

Cosulich Line-Trst

Najnov. svetovnozn. ekspresne motorne veleladje **Saturnia in Vulcania**
24.000 ton — 21 milj hitrosti na uru

Brzovozni promet preko Atlantskega oceana iz Trsta v New-York in Južno Ameriko.

Zahtevajte takoj brezplačna in točna pojasnila:

Simon Kmetec

zastopnik za Slovenijo in Prekmurje
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13
(Prva cesta desno od kolodvora.)

Pri „Češniku“

Ljubljana - Lingarjeva, Stritarjeva ul.

Najlepši in najboljši nakup blaga za ženske in moške obleke. Največja izbira svilnatih rut in šerp.

Oglejte si zalogo!

Lasostrižnik

Iz najfinejšega angleškega jekla fino poniklan
Din 29, 44, 84, britve Din 20, 27, 55, brivni aparati Din 15, 30, 43, škarje Din 7, 16, 34, žonni noži Din 2, 8, 20, jedilno orodje in silice Din 7, 16, 30, manikvre in šivalne garniture Din 22, 50, 120, mlinci za kavo Din paper Din 16, 42, 75, škarje za trte Din 25, 40, aparat za brušenje Din 45, francoski ključ Din 14, 40, kladivo Din 12, klešče Din 7, žepna vaga Din 7, vadičep Din 5, žepne svetilke Din 5, razp silja samo v dobri in solidni kvaliteti veletrgovina R. STERMECKI, CELJE 19.

Pišite takoj po novi veiki cenik z več 1000 slikami, v katerem se nahajajo tudi vsi športni predmeti za nočomet, tenis, ribolovstvo i. t. d. Kar ne ugađa se zamenja ali vrno denar. Naročila čez 200 Din se pošiljajo poštnine prosto.

Do sedaj najcenejša trdika v državi!
Skladišče: **MEINEL & HEROLD**
Tovarna glasbil, gramofonov in harmonik.
R. LORGER, MARIBOR SI. 107-A.
Violine od Din 85,—, ročne harmonike od Din 85,—, tamburice od Din 85,—, gramofoni od Din 345,—.
Zahtevajte naš veliki katalog, katerega Vam pošljemo brezplačno.

Uredite si prebavo, da Vam minejo bolečine!

Bolečine v želodcu, črevih, trdo telesno odvajanje, glavobol, pritisk krvi v glavo, nervoznost, pomanjkanje spanja, zlata žila, slab tek — nastanejo zaradi slabe prebave. Urejujte si svojo prebavo s preizkušenim eliksirjem FIGOL, da Vam minejo bolečine. FIGOL eliksir ureja prebavo in Vam vrača zdravje. FIGOL izdeluje in pošilja po pošti proti povzetju z navodilom o uporabi.

lekarna dr. Semelič, Dubrovnik 2.

Originalni zabojček s 3 steklenicami Din 105,—, z 8 stekl. Din 245,— 1 steklenica Din 40,—.

Preprostejše zahtevajte nam dobavitelj s kat. o uspešnem ugotovljanju FIGOL-4.

Varno naložite svoj denar v **Vzajemni posojilnici** v Ljubljani, poleg hotela „Union“. **Obrestovanje najugodnejše.** Posojila proti vknjižbi na posestva, proti poroštvo i. t. d.

Kadar kupujete **štrange, vrvi, uzde, afre, špago** in druge **vrvarske izdelke**

kupujte samo **najboljše blago**, ki ima privezano tako-le rudečo znamko:

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

ŽIMA

najboljša in najcenejša pri **M. Masterl** tovarna žime Stražišče pri Kranju.

Mlado lice

lahko ohranite do pozne starosti, ako ste za to skrbeli, predno je lice začelo veneti. — Mladeniško svežino je treba čuvati, dokler ne mine. Rabite za nego Vašega telesa, Vašega lica, Vaših rok in Vaših las:

I. **FELLERJEVO PRAVO KAVKAŠKO POMADO ZA VARSTVO LICA IN KOŽE.** Vam izgadi gube in brazgotine, dela kožo gibko in nežno, briše sledove staranja, ustvarja mladost in lepoto. Iznenadilo Vas bo, s kakšno brzino izglinjajo solnčne pege, kožne brazde, rudečilo nosa, mozolji, zajedavci in drugi vsako-rstni nedostaki kože.

II. **FELLERJEVO MOČNO POMADO ZA RAST LAS,** katera preprečuje izpadanje las, prerano osivenje, čisti lasne luskinke, dela las mehke, bujne ter pospešuje njih rast.

Za poizkus 2 lončka ene ali po 1 lonček od vsake Elsa-pomade z omotom in poštnino vred za 38 Din

III. **ELSA-MILO ZDRAVJA IN LEPOTE,** katero ni samo parfimirano toaletno milo, temveč vsebuje v sebi tudi medicinsko preizkušane dobrodelujoče sestavine, katere prodirajo v Vašo kožo in jo vzdržujejo zdravo, lepo, mlado in Vašo zunanost mladeniško svežo.

FELLERJEVA PRAVA MILA ZDRAVJA IN LEPOTE SO:

Elsa-lilijino mlečno milo
Elsa-rumenjakovo milo
Elsa-glicerin milo
Elsa-boraks milo
Elsa-katranovo (šampon) milo
Elsa-milo za britje

Poizkusite jih! Nikdar ne boste rabili drugih mil!

Za poizkus 5 komad. Elsa-mila z omotom in poštnino vred 52 Din.

V vašem lastnem interesu je, da pošljete denar vnaprej, ker plačate po povzetju radi poštnih stroškov 10 Din več.

Naročila naslovite jasno: lekarnar

EUGEN V. FELLER, STUBICA DONJA
Hrvatsko :: Elisatrg 16.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 2057, 2470 in 2979.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzjav.: Gospobanka.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000,—, vloge nad Din 300,000.000,—.

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**